

SZENTENDRE VÁROS HORVÁT NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZAT ELNÖKE

A beszámoló előkészítésben közreműködött:

Önkormányzati és Ügyfélszolgálati Iroda

A határozati javaslat elfogadásához
egyszerű többség szükséges!

Beszámoló

Szentendre város horvát-dalmát közösségének az anyaországgal való kapcsolatának alakulásáról

(Készült: a Képviselő-testület 2022. október 19-i ülésére)

Vezetői összefoglaló:

Sztraigrád városával való kezdeti virágzó kapcsolat bemutatásáról, majd a testvérvárosi kapcsolatnak a kiüresedéséről és a jövőbeli szándékról szól a beszámoló, arról, hogy a Starigrad-i kapcsolatot érdemes fenntartani, de csak Szentendre Város Horvát Nemzetiségi Önkormányzat lehetőségeihez mérten kell részt venni ebben a kapcsolatban, amely választási ciklusonként egy-egy meghívást, egy-egy utat jelent.

Részletes kifejtés:

A mai Horvátország több területéről (Boszniaiból, Szerémségből.) a 17. század végén érkeztek az első horvát-dalmátok Szentendrére. E csoport a Szamárhegyten telepedett le, majd a Keresztelő Szent János Plébániatemplom újjáépítésére ismét jelentős számú horvát nemzetiségű munkaerő érkezett. Feltételezhető, hogy ezek az emberek itt végleg letelepedtek, mert építési és szőlőgazdálkodással kapcsolatos munka bőven akadt ekkor a városban.

Mivel a szentendrei horvát-dalmátok ősei már több mint háromszáz éve eljöttek őshazájukból, a közösség tagjainak ma már élő családi kapcsolatai nincsenek, ezért az 1994-es nemzetiségi választásokat követően ennek pótlására, az akkori Szentendre Városi Horvát Kisebbségi Önkormányzat kapcsolatot keresett az akkor nemrég önállóvá lett anyaországgal.

1998-ban Takács Gábor szentendrei alpolgármester vezetésével két alkalommal is Splitbe utazott egy kisebb szentendrei csoport, akiket Skaric korabeli spliti polgármester fogadott. S bár a beszámolók arról szóltak, hogy a kapcsolat keresésre a fogadtatás kedvező volt, de ennek ellenére 1999-ben a splitiek már elzárkóztak a kapcsolat folytatásától.

Ekkor lépett a Kisebbségi Önkormányzat segítségére Frankovits Katalin, aki arra vállalkozott, hogy keres egy testvérvárost a szentendrei közösségnek. Két busznyi - 90 fős - csoportot vitt el és idegenvezetett Splitbe, Trogirban és Starigradba, ahol Visko Haladic starigradi polgármester készségesen fogadta az érkező szentendrieiket. Örültek a szentendrei vendégeknek, hiszen a Jugoszláv háború után ekkor indult újra a turizmus Horvátországban, és Starigradba éppen akkor szabadították fel a szállodákat és költöztek vissza szlavóniai otthonaikba a háborús menekültek.

2000. október 3. és 6. között került sor a starigradiak visszahívására, amikor is - Visko Haladic polgármester, Jurica Durdevic Starigradi Idegenforgalmi Iroda korabeli vezetője, Aldo Cavic a starigradi Múzeum igazgatója, az Arkada szálló akkori igazgatója és Tahir Mujcic író tagokból álló delegáció - érkezett Szentendrére.

A kedvező benyomások hatására ekkor kezdődött el a két város közötti intenzív kapcsolat. A következő évben a szentendrei Ivan dan-on fellépett a starigradi Szent István Templom világhírű énekkara, a Faros kantaduri, később Hvar szigeti szobrászok műveiből monstre kiállítás volt a MűvészetMalomban, a Könyvár Aktív Art Galériájában és a Halászbástya Galériában. A Petzelt József Szakképző Középiskola szakácsstanulói Hvar szigeti szállodákba utazhattak szakmai gyakorlatra, hogy megtanulják a tengeri halak készítését. Volt a Szentendrei Grafikai Műhely anyagából kiállítás a Szent Jeromos Kápolna Galériában, még közös működtetésre vonatkozó ajánlat is érkezett. Volt alkalom mikor a Cecília kórus, volt, amikor szentendrei művészek látogattak Starigrad-ba, természetes Szentendre is fogadta az érdeklődőket.

2003-ra a kapcsolat olyan intenzívvé vált, hogy mindkét fél úgy ítélte érdemes testvérvárosi szerződést kötni. A tervezetben a kölcsönös látogatásokon kívül, együttes uniós pályázatok, a starigradi UNESCO által is támogatott Starigradsko polje feltárásában való együttműködés, kulturális csere, művészek kölcsönös kiállításai, közösen létrehozandó Hvar szigeti (humaci) művésztelep tervei, szentendrei termékeket árusító sátor a starigradi riván, starigradi termékeket árusító sátor a Dutnisa utcán, civil szervezetek, tűzoltók, nyugdíjasok, iskolások nyári táborozása stb. szerepelt.

A 2004-es szentendrei Ivandan ünnepségen a két polgármester Visko Haladic és Maikich Gábor ünnepélyesen aláírták a két város, Szentendre és Starigrad közötti szerződést. A szerződésbe nem kerültek bele konkrétumok, és ez sajnálatos mert így hiába dolgozott két évig az előkészítésen a Szentendrei Horvát Kisebbségi Önkormányzat és a starigradi partnerek. S bár ezután még 12 alkalommal utazott Valentin János későbbi elnök vezetett delegáció a testvérvárosba, Szent Jeromos Nap ünnepére és hat alkalommal voltak starigradi vendégek a szentendrei Ivandanon, a kapcsolat a kezdeti intenzív és széleskörű együttműködésről Djudjica Plancic asszony polgármestersége idejére, a delegációk kölcsönös látogatására csökkent. Gordan Grlic Radman korábbi magyarországi horvát nagykövet lelkesen támogatta a

kapcsolat ápolását, de a város részéről nem volt különösebb intenzív érdeklődés. Bár volt Szentendrén ekkor is a MűvészetMalomban például három zágrábi képzőművész (Petar Barisić szobrász, Vatroslav Kuliš festőművész és Andrea Bassi keramikus) kiállítása, de ez már jószerivel a Kisebbségi Önkormányzat nélkül bonyolódott. Majd Dietz Ferenc polgármestersége idejében, amikor a Dunaparti Művelődési Háznak horvát referense is lett, a polgármester már inkább Fiumébe utazott el. Verseghy-Nagy Miklós polgármestersége idejére ez azután már csak egy alkalomra korlátozódott. 2019-ben fogadott el egy starigradi meghívást. Skarpa úr polgármestersége óta pedig mintha kihátráltak volna a kapcsolatból.

S bár a volt polgármester Visko Haladic, aki a megyei turisztikai hivatal helyettes vezetője, vagy Cavic Sofija, a könyvtár igazgatója, vagy Aldo a múzeum igazgatója szinte napi kapcsolatban áll szentendreiekkel, azonban ez városi szinten nem működik. Legutóbb 2022. augusztus 3-án érkezett meghívás a szentendrei városházára, hogy az augusztus 16-i starigradi Szent Rókus napi városi ünnepre két fős delegációt várnak, de a meghívásról később értesült Szentendre Város Horvát Nemzetiségi Önkormányzat, így tárgyalanná vált a meghívás.

A testvérvárosi kapcsolat jövőjéről:

- Bár vannak e kapcsolatnak hagyományai és lehetőségei is, de a nyelvi problémák miatt, mivel a mai szentendrei horvát-dalmátok nem beszélik anyanyelvüket és a nemzetiségi kulturális érdeklődésük is e körben szerény, ezért a kapcsolat felerősítésének az esélyei csekélyek.
- A nyugdíjasok körében lenne érdeklődés, de ez turisztikai jellegű.
- Intézmények közötti kapcsolatokban (Ferenczy Múzeumi Centrum, Szentendrei Kulturális Nonprofit Kft. Hamvas Béla Pest Megyei Könyvtár, iskolák, kivéve a Szakmunkásképző és Vujicsics Tihamér Alapfokú Művészeti Iskola) ma már nincsenek személyi és tartalmi kapcsolódási motivációk, a tengerparti hely vonzásán kívül.
- Szélesebb körben a mai szentendrei többséget adó kb. 20 ezer új szentendrei körében van egy kb. 2 %-os érdeklődés a dalmát dolgok és egy esetleges testvérvárosi speciális program iránt, bár ez ma már nem különösebben érdekes, hiszen a szentendrei közép-rétegnek megvannak már a maga kedvenc és bejáratott olasz, görög horvát tengerparti helyeik. A speciális (Dani i valj) típusú programokra lenne érdeklődés, de ennek megszervezésére ma a Szentendrei Horvát Nemzetiségi Önkormányzat kapacitáshiány miatt nem alkalmas.

A fent felsoroltak miatt azt javaslom, ne bontsuk fel Starigrad-dal az együttműködést, de csak a lehetőségeink mértékében vegyünk benne részt, amely választási ciklusonként egy-egy meghívást és utat jelent. A kölcsönös, de különösen a Szentendrei Horvát Nemzetiségi Önkormányzat eseményeiről való tájékoztatást azonban erősíteni, gazdagítani szükséges és a Starigradi eseményekről a jövőben több tudósítást kell közzétenni Szentendre Város Horvát Nemzetiségi Önkormányzatnak.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a beszámolót megtárgyalni és a határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen!

Határozati javaslat

Szentendre Város Horvát Nemzetiségi Önkormányzatának Képviselő-testülete úgy dönt, hogy elfogadja Szentendre város horvát-dalmát közösségének anyaországgal való kapcsolatának alakulásáról szóló beszámolót.

Felelős: elnök

Határidő: azonnal

Szentendre, 2022. október 12.

Benkovits György
nemzetiségi önkormányzat elnöke

A beszámoló és a határozati javaslat törvényességi szempontból megfelel.
Szentendre, 2022. október 12.

dr. Schramm Gábor
jegyző

Előkészítette:

Havasi Hajnalka
nemzetiségi ügyintéző

Ellenőrizte:

dr. Remele Antónia
irodavezető

